

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELETI

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

Zionistische Organisation
Berlin

TESI ARK
romániában

Egész évre	—	850
Félévre	—	460
Negyedévre	—	240
Egy hónapra	—	85
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 4 lei		
Bukarestben	—	5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra	—	ck 35.—
Egy szám	—	1.50

1925 május 23 Szombat

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 119 szám

5685. Ijar 29

Még csak három napig ...

Mi még most is azt mondjuk, hogy Erdély zsidóságának huszonötezer sékelt kell ezekben a napokban beszoigáltatni. Az eddig begyűjtött sékelek összege még messzi van ettől a számtól — és mégis: huszonötezer! Három nap választ el csak a sékelakció végső dátumától, három nap alatt kell végigjárni házakat és embereket, azokat, akik eddig még kimaradtak és behordani a tallózás eredményét — és mégis: huszonötezer! Nem önkényesen választott szám ez és nem is tudatos elérhetetlenségben megjelölt célpont, amit az ember csak azért tűz maga elé, hogy annál nagyobb erőmegfeleltetéseket tegyen és az utolsó percben azt is nagy eredménynek lássa, ha félutig jutott el.

Nem, ez a huszonötezer szám, nem a teljesítőképeség maximumának határát jelzi, hanem éppen ellenkezőleg: az erdélyi zsidóság becsületérzésének minimumát jelképezi. Kell, hogy Erdély százezernyi zsidó népében huszonötezer olyan ember legyen, aki becsületkérdésnek érzi, hogy dokumentálja a zsidó közösséggel való szolidaritását, kell, hogy Erdély zsidó szervezetei, ifjúsági és polgári szervezetek, Barissziák és Avivák, helycsoportok és egyesületek ebben a három napban segítségére siessenek az erdélyi zsidóság becsületének, a maguk becsületének és éjjelt is nappallá téve, begyűjtésük a még begyűjtésre váró sékeladót. Kell, mert ha nem, akkor ötszázötven munkánk hiábavalónak bizonyult, akkor lelkesedésünk csak pusztá szó volt, akkor a tettek meghazudtolták a fogadkozásokat, akkor nem érdemeljük meg, hogy a világ zsidóságának nagy orchesterébe a mi hangunk is belésszóljon. Akkor Erdély zsidósága méltatlan arra, hogy része legyen a nagy zsidó munkában és hogy élvezze a munka érni indult gyümölcsét. És akkor Barissziák és Avivák, helycsoportok és egyesületek nem méltók arra, hogy vezetői legyenek zsidó tömegeknek, mert nem volt erejük megvédeni az erdélyi zsidó nép becsületét a világ zsidóságának színe előtt. Mert erről van mostan itt szó!

A sékel tulságosan kicsiny összeg ahhoz, hogy áldozatnak vagy csak adománynak is lehessen nevezni. A sékel, a maga pénzbeli kicsinységében nem egyéb, mint a testet öltött szó, a kézzelfogható megnyilatkozás és érzések dokumentuma. És augusztas havában, ebben az évben, Bécs város falai között egybe fog gyűlni a világ zsidóságának nagy nemzetgyűlése, a cionista világkongresszus, és a nemzet képviselői be fognak számolni mindegyik a maga országának zsidó népéről.

És be fog számolni a németországi zsidóság képviselője és büszkén fogja mondani: mi németországi zsidók élő és integráns része vagyunk a nagy zsidó nemzetnek és ime a bizonyíték: százunk közül kilencvenkilencen nyíltan dokumentáltuk ezt a hitünket: a sékeleink a bizonyították. És fel fog állni a lengyelországi zsidóság képviselője és a természetesség hangján fogja bejelenteni: mi lengyelországi zsidók — zsidók vagyunk a magunk akaratából és ime a bizonyíték: százunk közül százán dokumentáltuk ezt az akaratunkat, a sékeleink a bizonyították. És akkor aztán, az utolsó sorban a megrostelkedés némaságával fog hallgatni néhány delegátus: az erdélyi zsidóság kiküldöttsi. És ha már kérdezik, pirulva kell mondania: bizonyítani nem tudok, de higgyétek el. Vajjon el fogják-e hinni, vajjon megérdemeljük-e, hogy elhiggyék? Holott nem áldozatok hozásáról volt szó, amit a gazdasági helyzettel lehet elodázni. És nem is politikai tettekről, amiket az államhatalom kényszerével lehet indokolni. Hanem csak tudatos megnyilatkozásról, a szolidaritás érzésének kihangoztatásáról, egy-egy sékellel. Bizony, hogy szegyenben marad Erdély zsidó-

ságának becsülete a nagy zsidó nemzet színe előtt és ez a szegyen nem a zsidóságra, hanem mi ránk, erdélyi zsidókra, erdélyi zsidó vezetőkre hull vissza.

Ezért mondjuk mi az utolsó három napon is: vezetők és vezetettek, az erdélyi zsidóság becsületéről van szó. Barissziák! Az utolsó három napon is: huszonötezer sékelt. Avivák,

helycsoportok és egyesületek! Az utolsó három napon is: huszonötezer sékelt. És ha még oly messze is vagyunk még ettől a számtól és ha az idő még olyan rövid is: sékelt mindenkítől, sékelt éjjel és nappal, sékelt az utolsó percig és sékelt az erő, az akarat és lelkesedés minden latbavetésével, mert az erdélyi zsidóság becsületéről, a mi becsületünkről van szó!

Kinevezték Palesztina új főkormányzóját

Blumer tábornagy az új kormányzó

(Budapest, május 22. az Uj Kelet tudósítójától.) Londonból ide az a hír érkezik, hogy Sir Herbert Samuel helyébe Palesztina főkormányzójául Blumer tábornagyot nevezték ki. Ez a távirat annál meglepőbb, mert az utolsó pillanatig úgy volt, hogy Sir Gilbert Clayton, aki eddig, mint helyettes főkormányzó működött Jeruzsálemben, lép a távozó Herbert Samuel örökébe. Egyelőre nem érkeztek részletesebb hírek arról, hogy Sir Claytont miért ejtették el és miért nevezték ki Blumer tábornagyot, aki mostanáig még csak kombinációba sem került. Eppen ezért Blumer kinevezését, mindaddig, amíg a hirt meg nem erősítik, fentartással kell fogadnunk.

Interpellációk a petróleumpanama ügyében

Három hét óta az első kamarai gyűlés, amelyet nem kellett botrányok miatt félbeszakítani

Holnap parlament elé terjesztik a választójogi javaslatot

(Bucuresti-Bukarest, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délelőtti ülésén George Pop a kovásznai fűrdő átadását teszi szóvá. A bérszerződést a jelenlegi háromszéki prefektus csinálta s ezzel kapcsolatosan panamáról van tudomásuk. A prefektus azzal védekezik, hogy a törvények szellemében járt el. Ő azonban biztosan tudja, hogy anyagi előnyt szerzett magának ezáltal. Madgearu interpellációt terjeszt be a Steaua Romana és a petróleumtelepek ügyében. Rámutat arra, hogy

a kincstár ezen az ügyen 400 millió arany lejjel károsodott a koncesszió megkötésénél és 100 millió lejnyi károsodást szenved a monopólium életbeléptetésének első évében

Elmondja, hogy hogyan történt a szerződés megkötése. A Steua Romana tudvalevőleg a Deutsche banknak a tulajdona volt, melytől egy konzorcium, amelynek a liberális bankok és egy angol-francia társaság voltak a tagjai, vásárolták meg. Antonescu volt párisi miniszter, aki ezt az egész ügyet lebonnyolította,

óriási közvetítési díjat kapott Bratianu Vintilától.

A bányatörvényben a kormány külön koncessziókat biztosított a Steua Romana, IRDP, és a Creditul Minier társaságoknak. Miért történt mindez? Azért, hogy a liberális részvényesek meggazdagodjanak. Kétóra hosszat tartó beszédét azzal fejezi be, Madgearu, hogyha ez így megy továbbra is, Románia elveszti legnagyobb kincsét, földalatti termékeit. Hangsúlyozza, hogy a liberális tüke legutóbbi ténykedései alapján, nemzetellenes tökének bizonyult.

Dr. Lupu szerint

a földalatti termékek legalább három generáció részére megsemmisültek Bratianu Vintila és Tancred Constantinescu jóvoltából.

Negyed egykor véget ér az ülés.

Érdekes megemlíteni, hogy ez az ülés volt a legutóbbi három héten az első, amelyet nem kellett botrányok miatt félbeszakítani. Ellenzéki lapok kommentálva ezt a tényt, azt írják, hogy a liberálisok utasítást kaptak a kormánytól, hogy minden ellenzéki kihívással szemben viselkedjenek passzívan.

Különösnek találják azt, hogy Istrate Nicescu és Pardos parasztpárti képviselők kitiltásának ügyét egyelőre levették a napirendről.

A délutáni ülésen Madgearu befejezi délelőtti folyamán megkezdett interpellációját a Steaua Romana ügyében.

Emil Antonescu nemzetipárti beszédét azzal kezdi, hogy a veszett ember, ha nyugodtan viselkedik, békén hagyják meghalni, ha azonban veszedelmes a viselkedése, akkor hálába zárják. Ugy van a kormánytól is. A liberálisok protestálnak és nem engedik tovább beszélni.

Hangok az ellenzék oldaláról: Hagyják meghalni.

Emil Antonescu kérde, hogy ki volt az, aki félbeszakította beszédét a liberálisok részéről? Vannak a liberálisok között olyanok, akik négy éve itt ülnek a kamara padsoraiban és egy árva szót sem szoltak ahhoz, ami itt történik. Ha van valakinek mondani-
valója, álljon elő és szívesen meghallgatom.

Folytatva beszédét fentartja az előbbi állítását, hogy a kormány már egyengeti eltávozásának utját.

Az ország — mondja Antonescu — a liberálisok alatt odajutott, hogy a magyaroktól kell búzat vásárolni, azoktól a magyaroktól, akiket a háboruban legyőztek.

A közigazgatási javaslat nem nyújt semmiféle garanciát és nem nyugszik szilárd alapon. Averscuról szólva, jól tudja, hogy a tábornoknak is vannak elégedetlen megjegyzései a kormánnyal szemben s ennek ellenére nem csatlakozott az ellenzéki pártok egyesüléséhez.

Averscu: Sajnálom a tényt, de nem akartam csatlakozni Mihalache fuziók deklarációjához, mert láttam, hogy az ellenzék a zguritai és a gorjii esetből politikai platformot akar csinálni.

A liberálisok: Végre egy egészséges gondolkodásu koponya!

Az ellenzék ironikus óvációban részesíti Averscut.

Emil Antonescu ezután rámutat arra, hogy a kormány végigkoldulja a külföldet, igérve füt-fát, csak hogy kölcsönhöz jusson, de

a külföld csak petróleumtelepekért hajlandó kölcsönnel kisegíteni az országot.

Attér tulajdonképeni interpellációjára, a Steaua Romana ügyére és Averscut azzal vádolja meg, hogy még az ő miniszterelnöksége idejében egy minisztertanácsban javaslatot fogadtak el, amelyet hét miniszter irt alá, arravatkozól, hogy a Steaua Romana megkapja a koncessziót.

Argetoianu ellene volt a koncesszióknak és kérdőre vonta Averscut, hogy mit akar ezzel a koncesszióval elérni? Ugylátszik, hogy a belügyminiszter fellépésének megvolt a kívánt eredménye, mert Averscu dühében elszakította a koncessziót tar-

talmazó minisztertanácsi jegyzőkönyvet. Mindenki tudta, hogy a Steaua Romana német vállalkozás és hogy annak élén Hennenvogel és más német kapacitások állottak.

Meg lett volna a jogcím arra, hogy a vállalatot a Németországban fennálló függő gazdasági jövételi ügyekre való hivatkozással az állam tulajdonába átvegyék, ezzel szemben megtörtént az, csak hogy a liberálisok kereseti forrás-hoz jussanak, hogy milliárdok árán megvásárolták.

Szóvateszi Marghiloman 1917-ben elmondott interpellációját Avarescu hadügyminiszteri ténykedése ellen.

— En kaptam — végzi be szavait — akkor megbízást az interpellációban foglalt panaszok megvizsgálására, leveztem a vizsgálatot és mondtam, hogy csunya, undorító dolgok jutottak felszínre.

Bukarest, (Rapid) május 22. A kamara folyosóján ma délután az a szenzációs hír terjedt el, hogy

a kormány holnapra meglepetéssel fog szolgálni és beterjeszti a szenátus elé a választójogi törvényjavaslatot.

Miután Buzdugan nem akarta átvenni a kamara ülésének kitiltásáról szóló értesítést, a kamara bejáratát elé falragaszokat tettek, amelyek a kitiltást adják hírül.

Félmilliárd a csodakutyáért

Ötszázmilliós per egy Eszterházy gróf ellen egy éneklő kutya miatt

(Budapest, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Furcsa pert kezdett tárgyalni a napokban a győri törvényszék. A szó szoros értelmében vett kutyapert, amelyet egy artista, névszerint Finián Lajos indított a tatatóvárosi hitbizomány ura, gróf Eszterházy Ferenc ellen.

Az artista, aki rokkantan tért haza a háborúból, több esztendő kisérletezés után egy olyan kutyára akadt, amely csodálatos érzéket árukt el a zene iránt úgy, hogy nemsokára öt különböző zenei hangot tudott vonítani.

A Bodri zenei kiképzése fényes eredményel járt. 1924 januárjában Bodrit, az éneklő kutyát a Könyv-cirkus hat hónapra leszerződte huszonnégymilliós gázsival. A rokkant artista családja a kutya által révbe jutott, mikor egy nap szörnyű dolog történt: elveszett az éneklő kutya.

A kétségbeesett kutatás eredményeként kint, hogy Bodri gróf Eszterházy Ferenc kastélyát, ahol a kutyát, mint minden egyéb oda betévedt állatot, agyonverték, megnyúzták, húsát kifőzték és a halastóba dobták a halak etetésére. A faluban a gróf inasa valóságos vadászokat tartott a kutyákra, amelyeket a kastélyba csaltak és a halastóba süllyesztettek. A kutyabőröket a Tatatóvároson lévő Mehl-schmidt-féle bőrgyárba szállíttatja a gróf, ahol ezeket a bőröket feldolgozva adják vissza az uradalomnak.

A bőrgyár felvilágosítása szerint a grófi kastélyból csaknem naponta tíz-husz kutyát szállítanak be a bőr kidolgozása céljából.

A bizonyítékok alapján megindult a nagy kutyapert. Ötszázmilliós kártérítést követel kutyájáért az artista. Birósági szakértőkül kihallgatta a győri törvényszék Beketov Mátyás cirkuszigazgatót és Ritka Ferencet, a Magyarországi Artista Egyesület elnökét, akik eskü alatt olyan véleményt adtak le, hogy az éneklő kutya értéke 500—600 millió koronát képviselt. A törvényszék a tanuvallomások után elfogadta a per jogalapját és kimondotta, hogy a megbízó az alkalmazottja által ügykörükbe eső teendők ellátása körül harmadik személynek jogellenesen okozott kárért a saját vétkeisége nélkül is felelős.

Bizonyosra vehető, hogy a Bodri meggyilkolása nem marad büntetlenül. A derék gróf véletlenül igen drága eledellel etette meg ez alkalommal a halait.

Pénzügyi blokádnak Moszkva ellen?

London, május 22. Itteni pénzügyi körökben az a hír terjedt el, hogy a „Bank of England” és a párisi „Banque de France” megállapodtak abban, hogy az orosz szovjetkormányt és az általa külföldön fentartott intézményeknek a jövőben semmiféle hitelt nem adnak.

Benes a népszövetség munkaügyi hivatalának elnöke lett

A csehszlovák külügyminiszter nagy beszéde a munkásjóléti intézkedésekről

(Gent, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Az Uj Kelet beszámolt már arról, hogy a népszövetség munkaügyi hivatala Benes csehszlovák külügyminisztert jelölte ki az elnöki állásra. A választás tegnap zajlott le negyvenkét állam delegátusa jelenlétében. A konferencián La Fontaine francia delegátus elnökölt. Betterson angol delegátus javaslatára dr. Benest egyhangulag a hivatal elnökévé választották.

Az új elnök mindenekelőtt kijelentette, hogy megválasztatását a csehszlovák köztársaság megbecsülésének tudja be. Rámutatott a szociális surlódások eltüntetésének szükségességére és arra, hogy a népek között felmerülő konfliktusok enyhíthetnek.

— A munkaügyi konferencia feladata — mondta — főleg az, hogy elősegítse azt az erkölcsi leszerelést, amely a népszövetség nagy munkájának főfeltétele. Csehszlovákia a háboru elején súlyos helyzetben volt, mindazonáltal a demokrácia által teljesen áthatott országnak sikerült olyan szociális reformokat véghezvinni, mint amilyenek a nyolc órai munkaidő, a rokkantság elleni biztosítás és a nyugdíjügy. Csehszlovákiát a modern szociálpolitika példájul lehetne oiaállítani. A nyolcórás munkaidő és a munkanélküliség elleni küzdelmet azonban internacionálizálni kell, ha a már megnyert pozíciókat e téren nem akarjuk elveszíteni.

Dr. Benes ezután ismertette a konferencia

programját, amelynek főbb pontja a munkásbalesetek után járó kártalanítás problémája.

— Első eset, hogy ezen a helyen — mondotta Benes — a fölötté fontos problémáról tanácskozni fogunk. Minden modern társadalom ideális célja, hogy felépíteni a szociális életet, hogy mindazok, akiknek munkájukon kívül nincsen más tőkájük, baleset esetén ne jussanak nyomorba. Az egyes országok az ebből származó terheket azonban csak akkor tudják viselni, ha az ilyen természetű kötelezettségeket nemzetközi uton szabályozzák.

Dr. Benes ezután rámutatott a háboru borzalmas szociális következményeire, az elhelyezési piacok elpusztulására, országok elszegényedésére és eladósodására, a valutakrizisekre, a nemzetközi árucserre akadályaira és mint utolsó végzetes következményre, a termelés általános válságára és a munkanélküliségre, mint a munkásosztály legnagyobb borzalmára. Mindazonáltal annak az optimista meggyőződésének adott kifejezést, hogy a súlyos problémákat meg lehetne oldani.

— Nemcsak remélem, hanem biztos is vagyok afelől, hogy a konszolidálás és megszilárdulás munkája gyors tempóban fog haladni és hogy a munkaügyi konferenciának tevékenysége haladást fog jelenteni a háboruk által lerombolt világ ujjaépítése körül.

Benes beszédét viharos tetszéssel fogadták.

Radics István teljes rehabilitáció előtt

Még súlyos nehézségek állanak a Pasicsék és Radicsék közötti megegyezés útjában. Pasics állapota válságra fordult

(Belgrád, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Radics-párt tárgyalásai, melyeket Radics Pavel a radikális párttal, főleg pedig Pasicsal kezdett meg, még igen távol állnak a reális eredményektől. A tárgyalások egyelőre Pasics betegsége miatt szünetelnek. Beavatottak tudni vélik, hogy Pasics gyengélkedése nem komoly, amit az is igazol, hogy állapotáról semmiféle jelentést nem adnak ki. Valószínű tehát, hogy a gyengélkedés politikai okokra vezethető vissza.

Radics Pavel egyik bizalmasa előtt úgy nyilatkozott, hogy a megegyezés útjában elsősorban a Pribicevics személye áll, aki pártjával és a radikálisokkal együtt a kormányzó koalíciót alkotja. A horvát parasztpártot és Pribicevicsüket nagy elvi szakadékok választják el egymástól, amit nem lehet semmiféle államférfiúi bölcseséggel áthidalni. Magában a radikális pártban is erős áramlat van, mely a Pribicevicséssel való koalíció felszámolását követeli. Egyes radikálisok szerint a Pribicevics-párt erőszakos politikája különben is ellenkezik a radikális hagyományokkal. Egyes radikális orgánusok, mint a „Vreme” is, nyíltan követelik Pribicevicsétől, hogy vonuljon vissza, mert egyedül ő az akadálya a horvátokkal való nagy nemzeti megegyezésnek. A Radicsékkal való megegyezést különösen dr. Markovics Lázár volt igazságügyminiszter szorgalmazza.

Ezekkel a hírekkel szemben vannak olyan

verziók is, melyek szerint Pasicsék csak azért huzzák-halasztják a tárgyalásokat, mert a radikális pártban nincs meg a komoly szándék a megegyezésre és ez a zágrábi jegyzőkönyv felvétele idején sem volt meg. Az egész tárgyalás — e verziók szerint — pusztá politikai taktikázás, amelynek az a célja, hogy ellentét szitson részben az ellenzékben, részben magában a horvát pártokban. Erre vall a radikális párt ama taktikája, melyet a nem igazolt radicspárti mandátumokkal ellővet, melyeknek korrektsége pedig ma már minden kétségen felül áll. Másik verzió szerint magában a horvát parasztpártban is nagy ellenzék van a megegyezésnek. Általánosan kialakult vélemény, hogy ha egyáltalán létrejön is a megegyezés, ősz előtt semmiesetre sem kerül tető alá.

Ami magának Radics Istvánnak perét illeti, legutóbbi zágrábi jelentések szerint, föltétlenül kedvezően fog eldőlni. Egy angol detektív, Mason, aki azzal biztat meg, hogy adatokat gyűjtson a Radics-pőr számára, a vizsgálóbíró előtt tett vallomással teljesen tisztázta Radics szerepét. A vallomások teljesen megegyeznek Radics István nyilatkozataival és teljesen rehabilitálják a parasztszerepét.

A megegyezést a radikálispart és Radicsék között azonban a fentemlített politikai akadályokon kívül alighanem az a körülmény is késleltetni fogja, hogy Pasics — mint az

Tavaszi felöltő

jó minőség

lej 2500

Katz & Mendel
Claj, Piața Unirii No 10.

Lej 2300

jó minőségű

tavaszi öltöny

utolsó belgrádi jelentések hírül adják — tegnap hirtelen rosszul lett hivatalában és lakására kellett szállítani. Környezetében aggodalommal tekintenek egészségi állapotára, mert Pasics tudvalevőleg már kilencvenedik életéhez közeledik.

Jeritza újabb botránya

Most Piccaverrel veszett össze

Bécs, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap este a „Cavalleria rusticana“ előadása közben Jeritza Mária és Piccaver Alfréd — a két világhírű énekes — közt feltűnést keltő affér játszódott le, amelynek minden bizonnyal még további következményei is lesznek.

Jeritza Mária állítása szerint Piccaver, aki Sunida szerepét játszotta, azon mesterkedett, hogy minden jelenetét elgáncsolja. Piccaver — elmulasztotta a végszavaknak kellő időben való leadását és ezzel játékában és énekében őt megzavarta. Amikor a közönség tapsai elhangzottak és a szereplők megjelentek a függöny előtt, Piccaver hívei ezt kiabálták: „Eljen Piccaver!“ Jeritza a függöny mögé vonult vissza és az őt követő Piccaverhez így szólt: — Menjén csak vissza, a taps csak önnek szól!

Mire Piccaver állítólag azt felelte:

— Én nem vagyok Olcevszka, velem magam nem fog veszekedni.

Jeritzát erre sirtórcsók lepték meg és Schalk igazgatónál panaszt emelt Piccaver ellen. Schalk felszólítására azonban Piccaver nem volt hajlandó az incidensről magyarázatot adni és azt üzenté direktorának, hogy „nem akar okot szolgáltatni az elbocsátásra.“

Jeritza valószínűleg elégtételt fog követelni. Kérdés, vajon megkaphassa-e azt az igazgatójától olyan gyorsan, mint Olcevszka esetében. Ugylátszik, a Jeritza-Olcevszka afférban a bécsi opera művészei majdnem kivétel nélkül Jeritza ellen fordultak és le akarják törni a világhírű szőke primadonna szeszélyeit. Még néhány ilyen affér: és Schalk igazgató a bécsi operában egyedül fogja Jeritzával az opera-ensemblét képviselni.

A Lómán Akkó közleményei

A Lómán Akkó (Cluj, Str. Radu 9.) a következőket hozza az érdekeltek tudomására:

1. Mint már közöltük, a Lómán Akkó-akció alakuló közgyűlését Oradea-Mareen 1925 május 31-én és június 1-én tartja meg. A közgyűlésen az egyes jegyzők delegátusok útján képviseltetik magukat, mely delegátusok annyi szavazat felett fognak rendelkezni, ahány parcellát képviselnek. Képviseltettnak tekintjük az a parcella, melynek tulajdonosa a delegátus részére a következő meghatalmazást írja alá:

Meghatalmazás

Alulírott ezennel meghatalmazom

. urat (urakat), hogy engem, mint drb. parcella tulajdonosát a Lómán Akkó-akció alakuló közgyűlésén, mely Oradea-Marera 1925 május 31-re és június 1-re hivattott össze, teljes jogkörrel képviseljen.

Kelt 1925 május-án.

alíírás

tanuk

2. Az egyes városok az elődott parcellák száma szerint a következő számú delegátusokkal képviseltetik magukat: Bistrita 1, Deva 1, Lugoj 2, Arad 3, Targu-Mures 2, Odorheiu 1, Hateg 1, Timisoara 3, Satmar 2, Sibiu 1, Sighetul-Marmatiei 3, Oradea-Mare 3, Caransebes 1, Orsova 1, Resita 1, Brasov 2, Marghitta 1, Brad 1, Orastie 1, Somcuta-Mare 1, Jibou 1, Baia-Mare 1, Ieanda-Mare 1, Alesd 1, Borgoprund 1, Aiud 1, Petrosani 1.

Azon helységek, ahol kis számban jegyeztek, a közel fekvő nagyobb csoportokhoz osztattak be a következő módon: Geogagiu de Jos, Iia Dévához (érintkezésbe lépni dr. Szegő Ernővel), Josasel, Lipova, Pecica-Maghiara, Ghioroc Aradhoz (Szentes Henrik Str. Eternitátei), Bisericani, Jimbor Odorheiehez (dr. Kálmán József), Buzias Timisoarához (Drechsler Gyula), Seini, Negresti, Carei-Mare Szatmárhoz (Schiffer Jeromos) Ibasfalau, Seica-Mare Sibiuhoz (dr. Antal Sándor), Felső-Róna, Borsa, Beregszász, Nyirkátor Sighetul-Marmatieihez (Stern József), Pausa, Rev, Tinea Oradea-Marehoz (dr. Markovits Ignátz), Miercurea-Niraj,

Pasareni, Ludesul de Mures, Dicioanmartin Targu-Mureshez (dr. Horvát Simon), Ghimbocza Karánsebeshez (Donner Jenő), Sft. Gheorghe Brasovhoz (Fahndrich Béla), Simleul-Silvaniei, Zalau, Jibouhoz (dr. Löwi Lajos), Dej, Nasfalau Baia-Marehoz (Hirsch Jakab), Medias, Blaj, Alba-Julia, Teius Aiudhoz (Marton Béla).

4. Felkérjük a delegátus kiküldésre jogosult városokhan lévő megbízott urakat, hogy a dele-

gátusok megválasztása iránt azonnal intézkedjenek, hogy a meghatalmazásokat a megválasztottak nevére az egyes jegyzők kiállíthassák. A meghatalmazásokat a delegátusoknak magukkal kell hozniok a gyűlésre.

5. A gyűlés határozatképes tekintet nélkül arra, hogy hány duman lesz azon képviselve.

A Lómán Akkó akció ügyvezetősége.

Mussolini elismeri Hindenburgot

(Róma, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az olasz szenátus külügyi költségvetésének vitája során Mussolini hosszabb külpolitikai expozét tartott. Hindenburg elnökké választásáról szólva kijelentette, hogy az ellen Olaszországnak különös kifogása nem lehet, mert Hindenburg nem államcsíny révén, hanem tizenötmillió német szavazatára támaszkodva vonult be az elnöki palotába. Mussolini ezután rámutatott Olaszországnak Jugoszláviával és Bulgáriával való jó viszonyára. Ami az olasz-orosz viszonyt illeti, az szintén zavartalan. Olaszország szerencsésnek tarthatja magát, hogy idejében elismerte a szovjet-kormányt, mert ezzel sikerült eloszlatni az oroszországot körülvevő ködöt. Az osztrák kérdésre áttérve, erélyesen kijelentette Mussolini, hogy Olaszország soha sem fog beleegyezni Ausztria csatlakozásába Németországhoz.

Bulgáriát felszólították hadserege leszerelésére

Tízezer katonát kell elbocsátania a szolgálatból

(Páris, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagykövetség tanácsa legutóbbi ülésén a bolgár hadsereg felemelésével foglalkozott, valamint annak a 10,000 katonának a leszerelésével, akiket csak egyhónapi fegyvergyakorlatra hívtak be a bolgár kormány. A hisantant képviselői követelték a fel-emelt létszám elbocsátását. A nagykövetség tanácsa úgy találta, hogy ha már konszolidáltak az állapottok Bulgáriában, a kommunista veszedelem elmúlt és az esetleges rendezéseket a kormány a rendelkezésére álló hadsereggel könnyű szerrel le-

tudja verni. A nagykövetség tanácsa utasította a szófiai ellenőrző bizottság vezetőjét, közölje a bolgár kormánnyal, hogy június 1-én 10,000 behívott ujoncot bocsásson el a hadsereg kötelékéből.

Szófiában nagy csalódást keltett a nagykövetség tanácsának az értesítése, mert Kalfov külügyminiszter éppen azért utazott Párisba és Londonba, hogy a hadsereg felemelésének kérdésében megnyerje a bolgár álláspontnak Angliát és Franciáoroszgot. Kalfovot a bolgár kormány a kudarc után táviratilag visszahívta.

Bukovina zsidósága

tiltakozik Anghelescu törvényjavaslata ellen

A csernovitzi zsidó nagygyűlés tiltakozott a javaslat törvényerőre emelése ellen. A bukoviniai zsidóság pontokba foglalt követeléseit

(Csernovitz, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukoviniai zionista szervezet a napokban imponáns nagygyűlést tartott, amelynek napirendjén Anghelescu hírbetd iskolatörvénye és egy fiatal román ügyvédnek a bíróság előtt tanusított zsidó-nyelvi magatartása szerepelt. A gyűlésen dr. Kassner Salamon elnököt, aki néhány szavas megnyitó beszéde után átadta a szót az első szónóknak, dr. Móritz Rosenhecknek.

A zsidók hamis esküje

Rosenheck dr. közel egyórás beszédében, óriási felkészültséggel, mutatott rá az antiszemita mozgalmak boszorkánykonyháinak műhelyűtkaira, felsorakoztatta az utóbbi években elterjesztett zsidó-nyelvi rágalmak egész sorát, majd rátért a Csernovitzban történt konkrét esetre. Két héttel ezelőtt egy Motzoc nevű fiatal csernovitzi román fiakális a járásbíró előtt azt a kijelentést tette, hogy zsidó félnek esküjét elfogadni nem lehet, mert a zsidók jomkippurkor feloldják magukat a hamis eskü következményei alól és ezért egész évben hamisan esküsznek. Rosenheck dr. éles szavakkal támadta az államügyészt, aki nem tartotta szükségesnek Motzoc ügyvédet a zsidóságot méltatlanul gyalázó kifejezéséért vád alá helyezni.

Ezután dr. Josef Bierer beszélt a magánoktatásról szóló törvényjavaslat rendelkezéséről. Erélyesen utasította vissza a törvényjavaslatnak azt az abszurd és megalázó megfogalmazását, hogy a zsidóságnak ninesen anyanyelve. Leszögezte, hogy a kormány eljárása nemcsak a békeszerződés kisebbségi klauzulába ütközik, de a zsidóságot még külön is megalázza, mert hiszen a törvényjavaslat a többi kisebbségeknek lehetőséget ad arra, hogy nemzeti nyelvüket használják tanítási nyelvül, a zsidó iskolákra pedig a román oktatási nyelvet oktatójára rá.

A nagygyűlés határozatai

Az óriási elkeseredéssel fogadott beszéd után a nagygyűlés szünni nem akaró tapsok közepette az alábbi határozati javaslatot fogadta el:

1. A bukoviniai zsidóság csernovitzi nagygyűlése a magánoktatásról szóló törvényjavaslatot egészében elveti, mert ez a javaslat iskoláinkat, amelyek népi és nyelvi kulturánknak nagy áldozatok árán fenntartott intézményei, megfojtással fenyegeti.

2. Ünneplősen tiltakozik a zsidó népgyűlés, hogy a törvényjavaslat a zsidó kisebbségre, amelynek saját kulturája és saját nyelve is van, hal-

latlan módon olyan anyanyelvet akar ráoktrojálni, amely nem az övé.

3. A gyűlés követeli a kormánytól:

a) a zsidóságnak valamennyi kisebbséggel való egyenjogúsítását.

b) a kisebbségi óvodákban egyedül az illető kisebbség nyelve legyen az oktatási nyelv;

c) az elemi iskolákban az oktatási nyelv a nemzeti nyelv legyen, az államnyelv pedig csak oktatási tárgyként szerepeljen;

d) a gimnáziumokban a nemzeti nyelvet és az államnyelvet paritásos alapon osszák el;

Héber tanítóképző!

e) mindaddig, míg az állami tanítóképzőkbe nem lesznek parallel-intézetek a kisebbségek számára, a kisebbségeknek legyen joguk tanítóképzők felállítására. Ezekben a tanítóképzőkben az oktatási nyelv a nemzeti legyen, az állam nyelve pedig csak tantárgyképpen szerepeljen.

4. A nagygyűlés kéri a törvényjavaslat visszavonását és egy olyan ankét egybehevását, amelyen valamennyi zsidó iskolafentartó-egyesület képviselői meghivassanak.

5. A gyűlés követeli végül, hogy az 1924. július hó 24-ről kelt elemi iskolai törvény értelmében a zsidó gyermekek által látogatott elemi iskolákban a héber nyelvet, mint oktatási nyelvet, a román nyelvet, mint tantárgyat vezesse be, hogy az idézett törvény rendelkezéseinek elég legyen téve.

A határozati javaslat felolvasása után dr. Mayer Ebner emelkedik szólásra, akit a gyűlés melegen ünnepel. Dr. Ebner éles szavakkal itéli el Motzoc doktor szemérmetlen eljárását és tiltakozó javaslatot terjeszt a gyűlés elé, amelyet a gyűlés egyhangulag elfogadott.

Angliában nem lehetnek női főrendek

London, május 22. A felsőház nyolcvan szavazattal hetvennyolc ellen elvetette azt a javaslatot, hogy a felsőház tagjai sorába női főrendeket is kinevezhessenek.

Dr. GOLDBERGER EDE

szakorvos, bőrgyógyászati rendelőjét Cluj-Str. Saguna (Bartha Mikló s-u.) 5. sz. alá helyezte át.

A bécsi műegyetem antiszemita botránya

Kobes professzor fajelmélettel szórakoztatja hallgatóit. Kampóskezes diákok tiltakoznak az egyetem békéje ellen

(Bécs, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bécsi műegyetem e hó tizenegyedikén Kobes professzor elméleti gépisméről tartott előadása közben „kissé” kitért a politikára és ama „bizonyos fajtáról” szónokolt a különböző gépfajok helyett. Ezenközben történt, hogy a zsidó hallgatók közül egy fiatalember tiltakozása jeléül fölállott és elhagyta a termet. A professzor erre pár percre felfüggesztette antiszemita izü beszédét, de amikor előadását befejezte, ráadásul még azt mondta:

— Ha majd ezentul valakinek kifogása lesz az én fajelméletem ellen, azt szép függőlegesen odavetitem a szemben levő falra.

Ezt az egyetemi katedrőról elhangzott antiszemita inzultust a bécsi lapok kivétel nélkül éles kritika tárgyává tették, a radikális lapok pedig nemcsak a professzort támadták, hanem az egész rendszert, amely lehetővé teszi, hogy a tudományos fórumról a gyűlölködés mérgét hintsék a tanuló ifjúságra.

E támadásokra a technikai főiskolán és az elektrotechnikai iskola épületeinek kapuján a következő tartalmú plakát jelent meg:

„Békeffy, a magyar zsidó és Kohn-Colbert, az „Abend” szerkesztője, mint a zsidó zurnalisztika legelvetemedettebb képviselői, vakmerőségükben közönséges módon megtámadták a minden német diák által tisztelt Carl Kobes professzort. Természetes, hogy német diákilyen aljasságra soha sem vetemedhetik, aminthogy természetes az is, hogy csak zsidó diák képes arra, hogy ilyen tipikusan zsidó szemtelenséget kövessen el. Minthogy ebben az államban, amely németnek vallja magát, nem akad hatóság, amely a zsidóságot abban az igyekezetében, hogy aláásson minden tekintélyt, megakadályozzon, mi, német diákok az önvédelem eszközéhez nyulunk. A német professzor elleni zsidó támadás megtorlásaképpen a zsidó diákoknak megtiltjuk e hónap 19-én a technikai főiskolára való bemenetelt.

Ha a zsidó diákok a német főiskolán zavartalanul akarnak tanulni, akkor hassanak tinfecskenedező fajttestvéreiknél oda, hogy a jövőben a német professzorok ellen semminemű támadás ne jelenjen meg a lapokban.

Ha azonban hasonló támadások mégis bekövetkeznének, akkor a zsidók legyenek elkészülve arra, hogy számukra a főiskola kapui zárva lesznek.

A plakátot senki alá nem írta, azonban már reggel nyolc órakor frontkampferek és nemzeti szociálista diákok megszállták a technika kapuját. Az épületbe igyekvő diákokat igazolásra szólították, a zsidó diákokat pedig visszautasították és szidalmak közepette ide-oda lökdözték.

Amikor a zsidó diákok, akik a frontkampferekkel szemben elenyésző kisebbségben voltak, a zavargókat felszólították, hogy nevezék meg magukat, a támadók újabb inzultusokkal és szidalmakkal feleltek. A jelenet körülbelül negyedóráhosszat tartott, amíg Halter prorektor és Oerlei dékán meg nem jelentek és a kapu kiürítése iránt intézkedtek. A két professzor kijelentette, hogy a zavargókat azonnal eltávolíttatja a főiskoláról, ha megismételnék az iménti jeleneteket.

Délelőtt kilenc órakor azonban a frontkampferek és nemzeti szociálista diákok újabb nagy raja rohanta meg az épületet. Katonai mintára, őrzőjáratok mentek mindenfelé, az olvasótermekbe, a hallgatótermekbe, a laboratóriumokba.

Ahol zsidó diákot találtak, kizavarták őket a folyosókra, itt pedig a többiek inzultusra készen lökdözték, hátulról ütötték és szidalmazták a zsidó diákokat.

Két és félóráhosszat tartott ez a méltatlan és gyalázatos hajsza a védtelen fiatalemberek ellen, míg feltizenkét órakor a prorektor elrendelte a technikum bezárását és a tanítás további intézkedésig való beszüntetését.

A professzorokat annyira meglepte a zavargó diákok fellépése, hogy a legtöbb szó nélkül abbahagyta az előadást, kivéve Hartmann professzort, a hidépítés előadóját.

— Hallom — mondotta — hogy a hallgatók egy részét nem engedték be az épületbe. Ha ez így áll, én tovább nem vagyok hajlandó itt előadni.

Valaki a hallgatók közül megmondta, hogy csak a zsidóknak tiltják meg, hogy belépjenek az épületbe.

Ebben a pillanatban felszakították a terem ajtaját és körülbelül ötven német nemzeti diák rohant a terembe éktelen zaj közepette. Ki a zsidókkal, kiabáltak a professzor felé, aki he-

vesen tiltakozott a brutalitás ellen és kijelentette, hogy

inkább lemond a katedrjáról, semhogy ilyen körülmények között működjön.

Ezzel elhagyta a termet. A zsidó diákokat a tüntetők kiszorították a teremből. A folyosókon is inzultáltak őket, többeket, akik a hátsó ajtókon menekülni akartak, a kampóskezesek véresre vertek. Amikor egy nagynémet ötödéves hallgató, Erich Ginzel, a brutalitás ellen tiltakozott, pfuj kiáltások között őt is megragadták, odaszorították egy asztalhoz és véresre verték.

A két főiskola vezetősége az esetről haldéktalanul jelentést tett a közoktatásügyi miniszternek.

„Egy még rettenetesebb háború következik”

Painlevé nagy beszéde

(Páris, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Painlevé miniszterelnök tegnap Groblegsben a vizierök nemzetközi kiállításán hosszabb beszédet mondott. Kijelentette, hogy Franciaország mindent megkísérelt a nemzetközi béke biztosítására. Ennek ellenére a kormány nem hagy számitáson kívül semmiféle veszélyt. Reméli, hogy az elkövetkező tíz év meghozza az európai békét. Ha azonban csatlakozna, akkor ez azt jelenti, hogy egy még rettenetesebb háború következik. Ezután Franciaország adóságairól beszélt és biztosította az ország hitelezőit, hogy Franciaország eleget fog tenni kötelezettségeinek. A marokkói harcok nagy veszteségeiről szóló híreket rosszulhatuaknak bélyegezte.

Németországban

viszaillesítják a mezőgazdasági vámokat

A vámjövödelmekből akarják főleg fedezni a jóvátételi fizetségeket

(Berlin, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német Reichstag elé május 19-én vámjavaslatot terjesztettek a mezőgazdasági vámok visszaállításáról, amelyről a külföldi sajtót a következőkben informálták:

A törvénytervezetben mindenekelőtt mérsékelten emelik az ipari cikkekre vonatkozó vámtételeket. Csak az automobilokra nézve vetnek ki nagyobb vámokat, azonban ezeket is lassankint leépítik, mert remélik, hogy a német automobilgyártás a külföldi új minőségileg, mint ár tekintetében felül fogja mulni és ilyen módon automatikusan ki fogják szorítani Németországból az angol, francia és amerikai gyártmányokat. Magas vámokat kell majd fizetni textilárak behozatala után.

A törvényjavaslat a gabonavámok vissza-

állítását rendeli el ugyanolyan módon, mint ahogy az a háború előtt érvényben volt. A roznál a vám száz kilogramm után öt márká, buzánál öt márká ötven pfennig, árpánál két márká harminc pfennig, zabnál öt márká. Fagyasztott hus behozatali vámja méterhátsáknál negyvenöt márká, marhahús után hetvenöt márká, szalonna után harminchat márká. A mezőgazdasági vámok érvényessége azonban csak 1926 augusztus elsejétől kezdődik. A vámok életbeléptetésére különösen azért lesz szükség, mert Németország jóvátételi kötelezettségeit, amelyeknek pontosan eleget akar tenni, javarészből a német kereskedelmi mérleg fölöslegeiből akarja fedezni. Ezt pedig nem tudja elérni, csakis racionális és erélyes vámpolitikával.

— Zelea Codreanu védői Costa Foru ellen. Turnu-Severinből jelentik: A Zelea Codreanu elleni bűnpör mai tárgyalása egy heves jelenettel kezdődött. Sumuleanu és Bacaloghi védők ugyanis együttesen tiltakoztak az ellen, hogy Costa Foru a meggyilkolt Manciu özvegye jogi képviselőjét láthassa el. Costa Foru nem román ember és azért nem méltó, hogy ilyen nagy ügyben a törvényszéken szerepeljen — mondották. A tárgyalás elnöke azonban nyomban hevesen kikelt a tiltakozó ügyvédek ellen és rámutatott Costa Foru családjának nagy történelmi szerepére és Costa Foru érdemeire az ország haladása körül.

Podol

a legideálisabb lábizzadás elleni szer.

Egy-kétszeri használat után megszünteti a lábizzadást, a kellemetlen szagot; kipállo t lábat azonnal meggyógyítja s a lábat puhán tartja, nem szárítja, nem cserepesíti ki. Kapható gyógyszerüzletekben, drogeriákban. Ára 30 lei. Készíti:

CSANDA gyógyszerár, Oradea-Mare.

Mosse-hirdetés

Kommunistatüntetés Frankfurtban

Berlin, május 22. Tegnap délután Frankfurt am Mainban a kommunisták tüntetést rendeztek, amelynek során összeütköztek a rendőrséggel. Négy rendőr megsebesült.

Borzalmas erdőégés Németországban.

Berlinből jelentik: Az Altendam—Golnow országon csütörtökön borzalmas erdőégésnek voltak tanúi az emberek. Az országot mentén elhuzódó száznegyven négyzetkilométer kiterjedésű uradalmi erdőség fogott lángot és néhány óra leforgása alatt több mint tízezer fa égett. Az erdő ugyanis olyan sűrű, hogy a szikrák könnyen támadhatták meg az égés keletkezésének helyétől messzefekvő fákat is. Az erdő közelében lévő Hörnskurk községet komoly veszedelem fenyegette és ennek következtében a hatóságok a község kiürítésére szólították fel a lakosságot. Ugyancsak veszélyben volt Arningswalde és Chirstinenberg állomásépülete is. Az éjszakai órákban segélyvonatok érkeztek az égő erdő közelébe, hogy a favágókat és a fűrésztelepeken alkalmazott munkásokat, továbbá Hörnskurk lakosait és a két pályaudvar vasuti személyzetét szükség esetén kellő távolságba szállítsák. Hajnal felé azonban a szél, amely a tüzet addig élesztette, elcsendesedett és lehetővé tette az oltás megkezdését. Az erdő még mindig ég ugyan, de a veszélyt most már elhárították és remélik, hogy a tüzet sikerül teljesen lokalizálni.

Ujra Herriot-Blum kormány?

Páris, május 22. Az „Ere Nouvelle” értesíti, lése szerint politikai körökben arról beszélnek, hogy a Painlevé-Briand-Caillaux-kormányt rövidesen ismét Herriot fogja felváltani, aki ezuttal beveszi a kormányba Leon Blum zsidó szociálistavezért is. A hír különösen a tőzsdén érezteti hatását. A frank árfolyama rohamosan süllyed.

Abdel Krim fegyverszünetet kér

Páris, május 22. Abdel Krim, a rifkabil felkelővezér, a tegnapi napon fegyverszüneti tárgyalásokat kezdett a francia vezérkarral. A tárgyalások megindításának oka az, hogy a franciák az utóbbi napokban rendkívül nagy számú katonaságot dobtak a marokkói harctérre.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes orlényi és bányai zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Minden attól függ, hogy milyen oldalról, milyen ember kívánja belénk törülni a csizmáját. A progresszív jelszavakkal kereskedő

Szombat

5685 Ijár 29
Szádra: Bamidbar
Ujhold kihirdetés
1925 május 23

gyűlöletnek mi vagyunk a „zsidó tőke”, mi vagyunk a megtettesült kapitalizmus és a fennálló igazságtalan társadalmi rend pillérei. Döntsétek le ezt a pillért, irtásotok ki a zsidó tőkét és megdől a kapitalista világrend és egy boldog új élet virrad a kiszípolozott társadalomra. Tehát mi vagyunk a tőke, a kapitalizmus, a pillér.

A hatalmon lévőknek, a konstruktívoknak mi vagyunk az örök destrukció, a szocializmus, a bolsevizmus, az anarchia. Akadályozzátok meg a zsidó destrukciót, mert ha nem, alapjaiban rendül meg a világrend és romjai alá temet mindent, ami évezredek kulturája és emberi szorgalom gyümölcse. És ha aztán kétségbeesetten védekezünk a két hallatlanul ellentétes vád ellen és ha azt mondjuk: de uraim, vagy az egyik, vagy a másik, vagy fölforgatók vagyunk és akkor hazugság a zsidó tőke meséje, vagy kizsákmányolók vagyunk és akkor rágalom a forradalmiság vádjá, mert hiszen egyszerre mind a kettő nem lehetünk, hát sziveskedjétek előbb megegyezni egymás között, hogy milyen emberátka is vagyunk mi zsidók: akkor csak konok tagadás a válasz. És az egyik oldalról a Rothschildokat vágják a fejünkhez és a másik oldalról Marxot és Trockijt döngölik az orrunk alá. Keserves állapot ez és nincs elene mit tenni. Pedig bizonyos, hogy nem lehetünk egy időben és egy személyben kizsákmányolók és szocializmus, tőke és forradalom. És akkor elgondolkodunk: más népeknek is vannak Rothschildjai és Trockijai. Stinnes nem volt zsidó és ki merné ezért az egész német népet gyalázni miatta. Lenin orosz volt de a kommunizmus azért mégis zsidó átok. Az emberek elhiszik. Hiába cáfolunk, hiába tiltakozunk, tul minden cáfolaton, tiltakozáson, zokokon és jóbelátáson, van valami mellékzöngéje a dolognak, ami elhitteti az emberekkel ezt a furcsa paradoxont. Ezt a mellékzöngét kell keresni és a kérdés magától oldódik meg. Ez a mellékzöngé az, amit nem tudunk, de nem is akarunk megcáfolni. Az, hogy a zsidó mentalitás még mindig magában hordja a keleti népek fanatizmusát, hogy erősebben tudunk hinni, lelkesedni, rajongani, mint az európai lélek. Ha szocialisták vagyunk, akkor mi vagyunk a legszélsőségesebbek, ha hazafiak vagyunk, akkor mi lobogtatjuk legerősebben a zászlót, ha istenhívők vagyunk, akkor csak mi tudunk máglyára menni a hitünkért. Ez a belőlünk ki-sugárzó néplélek, amelynek köszönhető az, hogy minden társadalmi megmozdulásra, amelyben részt veszünk, letörülhetetlenül ráütjük a magunk bélyegét. Ezért „zsidó” a kapitalizmus minden Stinnesek ellenére is és ezért „zsidó” a szocializmus, holott Engels és Lenin is voltak. De ehez a természetből adottsághoz még egy keserves, szerzett betegség is hozzájárul. Zsidók vagyunk: az örök kisebbség, minden nép és mozgalom keretében. Tudjuk, érezzük, hogy nekünk nem szabad a többiek mögött maradni. Az erős, az visszavonulhat. Az ő visszavonulása: okosság. Ha a gyöngyvonal vissza: az gyávaság. És ez a galut legkeservebb átka. Félünk gyávának látszani, gyávábbak vagyunk, semhogy magunkra mernők venni a gyávaság ódiáját. Olyan gyávák vagyunk, hogy sokszor az életünket dobjuk oda, csak azért, hogy gyávának ne mond-hassanak.

A mai nap egy olyan zsidó ember emléknapja, akire ráillik az, hogy a gyávaság hőse, vagy talán a hősiesség gyávája volt. Ludwig Frank, a német birodalmi gyűlés szocialista

képviselője, aki a világháború kitörésekor önként állt be katonának. Május huszonharmadikán már el is esett. Ő volt a birodalmi gyűlésnek egyetlen hősi halottja. A birodalmi gyűlés képviselője volt: tehát fel volt mentve minden katonai szolgálat alól. Szociáldemokrata volt: tehát elvből ellenzője mindennek ami háború. És mégis, ment önként a halálba. A többi képviselő társainak eszébe se jutott ilyesmi. Ők németek voltak, tehát születésük-nél fogva hazafiak. De a zsidó Franknak külön tettel kellett bebizonyítani, hogy jó német — és ment, hogy meghaljon. Meggyőződés nélkül, hit nélkül csak azért, mert gyáva volt gyávának látszani. Szegény Ludwig Frank, német birodalmi képviselő, vajjon sejtette-e, hogy a zsidóság tragédiáját, a galut tragédiáját hordja magában?

— A pesti Chevre Kadisa a héber egyetemért. Budapestról jelentik: A pesti Chevre Kadisa ezidei közgyűlésén dr. Kahán Nisson javaslatot terjesztett elő, amelyben kérte, hogy a Chevre Kadisa által szubvencionált intézetek közé vegyék fel, a jeruzsálemi héber egyetemet is. Dr. Kahán rámutatott a többi országok hitközségeinek példájára, akik majdnem mindnyájan nagyobb összegeket szavaztak meg a jeruzsálemi héber egyetem javára. Egyedül a budapesti zsidó hitközség tanúsított tartózkodó magatartás az első héber főiskolával szemben. A javaslatot, dacára hogy heves ellenagítáció előzte meg, lelkesedés közepette fogadták el. A Chevre Kadisa elnöke, dr. Adler Gyula, az előjáróság nevében kijelentette, hogy örömmel fogja a javaslatban foglalt kívánságot végrehajtani és megfelelő formát fog találni a pénz eljuttatására. Feltűnést keltett dr. Adler Gyula beszéde után Erlich G. Gusztyáv felszólalása. Erlich a zsidó hitközség alelnöke, szólásra emelkedett és kijelentette, hogy a pesti zsidó hitközség mulasztást követett el a jeruzsálemi héber egyetemmel szemben, amikor eddig minden esetben azoknak az álláspontját tette magáévá, akik ellene voltak minden zsidó kulturális és népi megmozdulásnak. Ennek az időnek vége. A magyar zsidóság nem maradhat el az egész kultivált világ zsidósága mögött és épen ugy részt kell vennie a palesztinai kulturális munkában, mint minden más ország zsidóságának. Ez nem politika, hanem történeti feladat, amelyből a pesti hitközségnek épü ki kell vennie a részét, mint bármely más nagyobb külföldi zsidó közületnek. A hitközség alelnöke beszéde végén kijelentette, hogy gondoskodni fog arról, hogy a budapesti hitközség is bekapcsolódjék a zsidó egyetemet fentartók sorába. A beszédet óriási lelkesedéssel fogadták.

— Három napig fog tartani a Banca Nazionale privilegiumának parlamenti tárgyalása. Bukarestből jelentik: A Banca Nazionale privilegiumának meghosszabbítása ügyében vasárnap délelőtt a bank épületében a kormány képviselői és a Banca Nazionale részvényesei értekezletre ülnek össze. A „Cuvantul” szerint a Banca Nazionale privilegiumának meghosszabbításáról szóló javaslatot már a legközelebbi napokban a képviselőház elé terjesztik. A lap szerint, ha az ellenzéki pártok akadályokat fognak gördíteni a javaslat tárgyalása elé, akkor a kormány újabb kitiltásokhoz fog nyulni. A javaslatot egyébként a kormány 3 nap alatt tervezi keresztülvinni a kamarában.

— Maróczy Géza veszteség nélkül játszott egyszerre harminckét játékkal. Newyorkból jelentik: Maróczy Géza sakkmeister, a brooklyni sakk-klubban harminckét játékkal szimultán játszmat játszott. A mérkőzések közül huszonegyet megnyert, a többi eldöntetlen végződött.

— Mennyi pénzt küldenek Európába a kivándorlók? Bécsből jelentik: A kereskedelmi hivatal statisztikában kimutatja, hogy az Amerikába kivándoroltak évente átlag 300 millió dollárt küldenek Európába. Így Olaszországba kerek 100, Németországba 80, Lengyelországba 30, Oroszországba 25, Görögországba és Irországba 20—20 millió dollárt küldtek a régi hazába a kivándoroltak.

— Angolországba nem engedik be a „Pravda”-t. A „Daily Express” jelenti, hogy a moszkvai „Pravda” című újságtól a kormány megvonta a szállítási engedélyt a lap istenellenes és erkölostelen cikkei miatt.

— Két hajó összeütközött a Szajján. Párisból jelentik: Páris elővárosában, nem messze Sevre-től összeütközött egy folyambajó egy kirándulókat szállító gőzössel. Az összeütközés olyan heves volt, hogy annak következtében 9 utas életveszélyesen megsebesült.

— Eljegyzés. Guttman Esztert Oradea Mare eljegyezte Strausz Izráel Makórol. (Minden külön értesítés helyett.)

— Hat hónapi börtönrre ítélték egy kolozsvári mérnököt. A kolozsvári ítélőtábla ma délelőtt tárgyalta Reibner Hermann állami mérnök büntnyét. Reibner azzal volt vádolva, hogy a bérlistákat meghamisította és az így felvett pénzt el-sikkasztotta. A kolozsvári törvényszék a folyó év elején megtartott tárgyaláson Reibnert felmentette a vád alól. A tábla a megtartott tárgyaláson Reibner bűnösségét megállapítva, a törvényszék ítéletét megváltoztatta és Reibner Hermannat hathónapi börtönrre ítélt. Az elítelt a tábla ítélete ellen semmiségi panaszt jelent.

— Két fiatal leány pletyka miatt a vonat elé vetette magát. Olmützből jelentik: Frideck mellett, Dobrovo községnél borzalmas módon követett el öngyilkosságot két leány: Vedrava Elza és Gajdas Franci. Pénteken este 9 órakor a Frideckből érkező személyvonat beérkezése előtt, a sinekre feküdtek. A vonat a fiatal lányok törzsét kettémetszette. Ruhájuk közt bucsulevelet találtak, amelyben megírták, hogy gonosz pletykák kergették őket a halálba. A két leány ugyanis egy kártyavetőnél volt, amit fiatal emberek arra használtak fel, hogy a lányokat gunyolják. Ezt a kártyavetősi históriát a többi lányok is terjesztették, amiért szégyel-ték magukat.

— Vörös katonák fegyveresen támadtak a német rendőrökre. Ludwigshafenből jelentik: A ludwigshafeni rendőrség hétfőn délután szétoszlásra szólította fel a vörös frontkatonaszövetségnek mintegy ötszáz tagját, akik a Rajnabizottság tilalma ellenére zárt sorokban vonultak Mannheimból Ludwigshafenbe. A menet zászlórudakkal és fegyverekkel támadt rá a rendőrségre. Az egyik rendőrtisztviselőt megsebesítették. Az elősiető meg-erősítő reudőrsztagoknak sikerült a menetet fel-ozlatni.

— Kettős öngyilkosság Berlinben. Berlinből jelentik: Kühn Adolf 48 éves kereskedelmi tanácsos vasárnap este Grünwald kolóniabeli lakásán megkísérelte, hogy feleségét és önmagát agyon-lője. Kühn a Chemische Agrikulturwerke, W. A. Kühn cég vezetője, amely a híres Mitrachin mű-trágyát állítja elő. Vasárnap este hét óra tájban a kereskedelmi tanácsos szomszédai több lövést hal-lottak. A tanácsos lakásához siettek, ahol a házaspárt vértócsában találták a földön. Kühn több lö-vést adott le a feleségére és azután kétségbe feje-lőtte önmagát. A súlyosan sebesült házaspárt a Westbahn-szanaszatóriumba szállították, Kühn asszony állapota kissé javult, de férjének sebesülései any-nyira komolyak, hogy kevés remény van életben-maradásához. A borzalmas cselekedet oka mind-eddig ismeretlen.

* A „Magyarság” legújabb száma szombaton délben, a rendes időben jelenik meg. A politikai hetilap e száma is telve van érdekes politikai, társadalmi és színházi cikkekkkel. A frissen és elevenen szerkesztett lap a kisebbségi élet minden megnyil-vánulását figyelemmel kíséri, tehát minden magyar embert érdekel. Kapható minden elárusítóhelyen. Ára 5 lei.

* Értesítés. Tisztelettel értesitem t. vevőimet, hogy eddigi közös cégemből Dávid és Nagy (Booskay-tér 10.) kiváltam és szabadságotam Calea Regele Ferdinand 32. szám alá helyeztem át. Kérem tovább szives párfogásukat. Aron Dávid

* Nippon-kert. Ma és minden este original Jazz-Band. Thomas zongoraművész, Molnár hegedűművész, Kiss Béla gordonkaművész, Papir Gy. jazz. Ünnepe és vasárnap délelőtt, délután és minden este hangversenyez. Hétköznap délután uzsonna-zene. A közönség szives párfogását kéri Az igazgatóság.

* Máriavölgy-fürdő (Szatmárm.) Subalpin klíma, pormentes levegő. Javallat: légzőszervi meg-betegedéseknél (csucshurut), vérszegénység-nél. Természetes, szénsavas alkaliás források Korányi tud. szerint gyomor, bél, epebántalmaknál Karls-baddal egyenértékűek. Kitűnő diatikus ארטר ארטר konyha. Teljes napi panzió kb. 200 lej. Felvilágo-sítást ad: Dr. Kohn-patika Cluj, Piata Unirii és a fürdőigazgatóság.

* Gyöngéd és hamvas arcbőr a szépség fő-kelléke. Hogy ezt elérje, keverjen mosdóvizébe eredeti Mack-féle Kaiser Boraxot, amely egy természetes és ártalmatlan szer az arcbőr ápolására.

* Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselőt az ország minden helységében.

* Kérjen Purgot eredeti dobozban. (2)

A cluji ipartestület

a Carolina-téren egy emeletes házat épít, melynek földszintjén

1 nagy bolti helyiség ck. 80 m², évi 80,000 lej
6 kis " " 18 m², évi 35,000 lej
1 sarok " " 20 m², évi 40,000 lej

Bérlét három évre előre fizetendő. Kamatvesztéséért a három éven kívül két évig díjmentes szerződést nyer. — Ért. kezni I. Maniu (Szentegyház-u.) 8 sz. Ipartestületnél.

MA

érkeztek a nyári szezon utolsó ujdonságai.

MA

lehet vásárolni ritka szépségeket még.

MA

látogassa meg a kolozsvári vevőközönség az

AU PRINTEMPS

nagyáruházat Unió-u. 11

Lloyd 3247

Ma művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akár venni, akár sajnálni az újat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg **SZÉKELY ÉS RÉTI** **ERŐLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS.** butorterméit, zongorákat, furnizátságokat legolcsóbban itt szerzethetik be

Zsák Mindennemű célakra legelőnyösebben beszerzhető
Ponyva **Athala Izsó** **Timisoara**
Piata Traian No. 2.

KOZGAZDASÁG

Hogyan akarják megoldani a magyar valutareformkérdést

Sohilling, frank, vagy forint lesz az új magyar pénzegység. Adóamnesztia a mérlegvalódiság helyreállításánál

(Budapest, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar pénzügyi körök egy idő óta főképen a magyar valutareform kérdése foglalkoztatja. Egyelőre nyilvánosságra semmi döntő lépés nem került, de a komolyabb tényezők nyilatkozatai alapján az angol shillingben sejtethetjük az új magyar valuta bázisát. Minthogy a magyar korona fix átszámító kulcsa az angol fonthoz képest 346.000:1, az angol shilling magyar koronában kifejezett egyenértéke 17.300. Ezt a nem kerek átszámító kulcsot — abban az esetben, ha az új magyar pénzegység tényleg az angol shillingérték lenne — meg akarják tartani úgy, hogy az új magyar pénzegység 17.300 mai papirkoronával lenne egyenlő. A bécsi shillinggel tett tapasztalat ugyanis azt mutatja, hogy éppen a könnyű átszámíthatóság miatt az új shilling nehezen tud elterjedni, mindenki szívesebben számol — ha sok nullával is — a megszokott osztrák pénzben. 17.300 zal azonban nem oly egyszerű az átszámítás s a hosszadalmas számolgotást elkerülendő, hamarosan áttérne az új pénzegységre a közönség.

Bankkörökben a 17.300 mai koronával egyenlő új pénzegységet a magyar gazdasági viszonyok mellett túlmagasnak tartják; nagy pénzegysége ugyanis csak gazdag országnak lehet. Szívesebben látnák pénzegységül a félshillinget, azaz oly új pénzegységet, amely 8650 mai papir koronával egyenlő értékű. A shilling-rendszer mellett van híve a frankrend-

szernek is, sőt egyesek a forintot is emlegetik.

A mérlegvalódiság helyreállításáról szóló rendelet néhány napon belül fog megjelenni. E rendelet előírja, hogy minden kereskedő és kereskedelmi vállalat, amely kereskedelmi könyvek vezetésére kötelezve van, 1925 január 1-én volt vagyonáról, magyar törvényes értékben, teljesen új értékelés alapján leltárt és mérleget köteles készíteni. A megnyitó leltár és mérleg összeállításánál a cselekvő vagyon tételit (aktívumokat) legfeljebb az említett fordulónapon fennálló értékben lehet, a szenvedő vagyon tételit (passzívumokat) pedig legalább abban a mértékben kell számításba venni, mely a fennálló szerződések és érvényes jogszabályok szerint a megjelölt időpontban a tartozás összegének megfelel.

E rendelet leglényegesebb pontja az, amely kimondja, hogy a megnyitó leltár és mérleg adatait a multa vonatkozásán semmiféle jogcímen, tehát megrövidítések, vagy eltitkolások, üldözések címén sem szabad adóztatásra alapul venni, ami a multa vonatkozó teljes adóamnesztiát jelenti. Ezzel az intézkedéssel a kormány az összes érdekképviseletek egybehangzó kívánságát honorálta. A rendelet 6 hónapos határidőt ad a megnyitó leltár és mérleg elkészítésére, tehát oly hosszú időt, amely alatt — előreláthatólag — a magyar valuta-reform kérdése is tető alá kerülhet. A rendeletben előírt magyar törvényes érték tehát már az új magyar pénzegységet is jelentheti.

† **Fontos intézkedés a folyamatban lévő kényszeregyezségek ügyében.** A „Rapid” távirati iroda jelentése szerint a folyamatban levő kényszeregyezési eljárások mielőbbi befejezésére fontos kormányintézkedés történt. A jelentés szerint Marzescu igazságügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, melynek lényege az, hogy a már folyamatban lévő kényszeregyezéseknél be kell fejezni az eljárást, ha az adós cég által felajánlott kvóta meghaladja a 60 százalékot. Az ennél kisebb kvótát felajánlók ellen meg kell nyitni a csőd-eljárást. A rendelet ismertetésére még visszatérünk.

† **Leszállítják a szarvasmarha kiviteli vámját.** Bukarestből jelentik: Az ipar és kereskedelemügyi miniszter utasította a gazdasági tanácsot, hogy tegyen javaslatot a szarvasmarha kiviteli illetékének leszállítására.

† **Befejeződött a zsilvölgyi szénbányák nacionalizálása.** Az urikán-zsilvölgyi szénbánya részvénytársaság romániai szénbányáinak nacionalizálása hosszas tárgyalások után befejeződött. Átvételére új részvénytársaság alakul 400 millió lej alaptőkével. Ebből 380 millió lej a budapesti részvénytársaság aportja és 20 millió lejt az alapítók készpénzben fizettek be. Az aporthoz tartozik a szénbányákon kívül a petrosényi—livazényi—lupényi helyi érdektől is. A budapesti vállalat aportja ellenében 760 ezer darab 500 lej névértékű részvényt kap. Ebből 380 ezer darabot 15 és fél millió svájci frankért átad egy román csoportnak, amely a vételárát legkésőbb 1929 január elsejéig kell megfizesse. Ha azonban a lej Zürich-

ben 80 centimesos jegyzést érne el, úgy vételára azonnal esedékes, ha azonban a lej jegyzése 1928 decemberében 50 centimesnál kisebb volna, úgy a vételár fizetése kitolódik újabb 6 évre. A nacionalizálásban román részről a Banca Romaneasca, Banca Generala és Banca Taraneasca vannak érdekelve.

† **Összeírják a háboru okozta károkat.** Bukarestből jelentik: Diamandi jugoszláviai román meghatalmazott miniszter felhatalmazást kapott arra, hogy a Románia és Jugoszlávia között fennálló háborus kártérítési adósságok ügyét rendezze. Ezzel kapcsolatosan bizottság fogja végigjárni a bánati ipartelepeket és össze fogják írni azokat a károkat, melyeket a gyárak, ipartelepek és magánosok a háboru ideje alatt szenvedtek.

† **Fél év alatt 112 szénbánya szüntette be üzemét Angliában.** A legutóbbi jelentések szerint a nemzetközi szénpiacokon nagy, felesleges szénkészletek vannak, úgy, hogy a legtöbb széntermő vidéken teljesen redukálták a termelést. Az északnyugati cseh szénbányákban például erős válság van és egyelőre nincsen is remény arra, hogy a helyzet javuljon. A munkások május havában már csak félnapot dolgoznak, de a redukált munkaidő alatt termelt mennyiség sem talál elhelyező piacot. — Angolországban a szénbányatulajdonosok és bányamunkások választmányának jelentése szerint a múlt év május 1-étől december 31-ig 112 szénbánya szüntette be üzemét, amelyek 59.000 munkást foglalkoztattak. A jelentés ezt azzal indokolja, hogy a Ruhr-szénbányák erős konkurrenciát fejtenek ki az angol szén ellen.

Izzad Ön? Vegyen HÖFER 3 számú hintőport

Nagyon olcsó száraz vegyi ruhatisztítás CZINK, Cluj

Figyeljen a címre, F. Markovits, ókszerész Mindenki meggyőződhetik, hogy ajándéktárgyait, arany, ezüst és briliánsárakban — legolcsóbban nálam szerzethetik be.

TUNGSRAM

† **Több állami vezérigazgatóságot megszüntetnek.** Bukarestből jelentik: Az a bizottság, amely a pénzügyminisztérium hatáskörébe tartozó intézmények adminisztrációját van hivatva egyszerűsíteni, elhatározta, hogy több vezérigazgatóságot megszüntet. Arról van szó, hogy csak a monopol (RMS), állami takarékpénztárak és a posta vezérigazgatóságát tartanák fenn továbbra is, a többiek mind megszüntetnek.

† **Közös eladási szervezet a balkáni vaspiac.** Kölni jelentés szerint a balkáni vaspiacra való verseny kikérülése végett tárgyalás indult meg a balkáni vaskereskedelemben érdekelt német, magyar és cseh körök között, melynek az a célja, hogy a balkáni üzletekre közös eladási szervezetet hozzon létre. Ezzel az eladási szervezettel egyidőben meg-egyezés jönne létre a piac felosztásáról is.

† **Cukorrépatermelők nemzetközi kongresszusa.** Varsóból jelentik: Ma kezdődött Varsóban az európai cukorrépatermelők nemzetközi kongresszusa. A kongresszuson nemcsak az egységes árákról akarnak tanácskozni, hanem megállapítani azokat a rendszabályokat is, melyeket az amerikai nádcukortermelek versenyével szemben való védekezés szempontjából szükségeseknek találnak.

TÓZSDE

Május 22-én

A lej: Zürichben 245.00, Párisban 915, Budapestben 388.

Kolozsvár. A mai napon szilárd volt a devizapiac. Különösen nyugati valuták iránt mutatkozott élénkebb kereslet. Az árfolyamok a következők:

Bécs 29.90—30.10, Prága 6.32—6.38, Budapest 830—832, Páris 11.15—11.20, Zürich 41.50—41.70, Newyork 213.00—214.00, London 1042—1044, Milánó 8.70—8.75.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 123.50—123.31, Amsterdam 207.90—208.00, Newyork 517.88—517.00, London 2514.00—2514.00, Páris 2665.00—2660.00, Milánó 2100.00—2100.00, Prága 1532.50—1532.50, Budapest 72.70—72.70, Belgrad 840.00—845.00, Bukarest 245.00—245.00, Varsó 99.30—99.30, Bécs 72.88—72.88.

Bukarest. Devizák: Páris 11.12, Berlin —, London 10.46, Newyork 215.00, Milánó 8.75, Zürich 41.60, Bécs 80.30, Prága 6.37.

Bukarest. Valuták: Napoleon —, német márka 50.25, leva 1.50, török lira 113, font sterling 1027, francia frank 11.25, svájci frank 41.00, olasz lira 8.70, drachma 39.00, dinár 340.00, dollár 212.50, lengyel forint 41.00, osztrák schilling 31.00, magyar korona 31.00, cseh korona 6.40 belga frank 10.70.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei

Hegyek alján — Sugár Frigyes. Szombaton este részben új szereposztással fogják felújítani D'Albert operáját. A repris érdekességét fokozza, hogy vendégként fog fellépni Sugár Frigyes.

A sárka kabát. A jövő hét műsorának szenzációja Lehár legújabb operettjének a Sárka kabátjának bemutatása lesz.

Petrás Sári visszajön. Az utolsó helyig megtelt nézőtér lelkesült tetszése kíséretében Petrás Sári fellépett. Ezt a spontán lelkesedést akarja meghálálni Petrás Sári azzal, hogy a jövő hét folyamán még két estére fog jönni. Szerdán a Lengyelvérben, csütörtökön pedig a Mézeskalácsban, a két estére vasárnap reggel kezd a pénztár a jegyeket árúsítani.

Körösladányi — délután. Körösladányi csodálatos és megfejthetetlen szuggesztív mutatványai lázban tartják a várost. Még két előadást tart: szombaton délután 6 órakor és vasárnap délután 6 órakor.

Magyar Színház heti műsora

Szombaton 6-kor: Körösladányi telepátikus mutatványai (Sorozat 217, esti helyárral)
Szombaton háromnegyed 9-kor: Hegyek alján (Operett, Sugár Frigyes vendégjátékával, Lévey Ilonka és Bethlen Éva fellépésével. Rendes helyárral, premierbérlet 60 sz., sorozat 218)
Vasárnap d. u. 8-kor: Elssler Fanni (Operett, mérsékelt helyárral, sorozat 219)
Vasárnap 6-kor: Körösladányi telepátikus mutatványai (Esti helyárral, sorozat 220)
Vasárnap háromnegyed 9-kor: Nótás kapitány (Karácsónyi lívél, Neményivel, Tompával, Ihászszal, bérletszűnet, sorozat 221)
Hétfő: Osibi (Napi bérlet 124 sz. B, sorozat 222)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Péntek és szombat, május 22 és 23. *Zigoto a fodrásznál, Groom, Felügyelő és Fekete Kéz bandája.* Négy amerikai filmbohózat, 7 felvonásban. Főszerepben csak Zigoto.

Uránia-mozgó. Péntek és szombat, május 22 és 23. *A hindu talizmánja.* I. rész, 9 felvonásban. Szenzációs kalanddrám. Indiában, a fakirok országában. Főszerepben Éva Évi.

Apollo-mozgó. Péntek és szombat, május 22 és 23. *A pénz nem minden.* Nagy büntügyi sportfilm 6 felvonásban. Főszerepben németország bajnoka: Hans Breitenstatter.

SPORT

A magyar válogatott súlyos vereséget szenvedett a belga válogatott csapattól

Belgium—Magyarország 3:1 (1:0)

(Cluj-Kolozsvár, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szesélyesség, sokszor lelkesedés, máskor pedig minden lélek nélküli játék változatosan jellemzik a magyar válogatott csapatot. Képes megverni és szép játékkal legyőzni a legerősebb angol csapatot és kikap egy autzeider csapattól. Tegnap, áldozócsütörtökön a belga válogatott volt az ellenfele és legutóbbi teljesítmények után, mindenki a magyarok nagyarányú győzelmét várta. Ezzel szemben mi történt? A belgák minden papirforma ellenére legyőzték a magyar válogatott csapatot. A magyarok leggyengébb része ismét e fedezetsor volt. Már a tizedik percben gölt érnek el a vendégek a bekkpár hibájából Hust balszélső révén. Erős magyar támadások következnek ezután. A második félidőben Orth nem játszik, fáradtságára való hivatkozással, helyette Opatá áll be. Magyar támadások közepette Hust ismét megszökik, beadását Tys balösszekötő góllá fejeli. További magyar támadások vigasztalt eredményeznek, Rázso beadását Jenny góllá értékessíti. Adams center rugja a belgák harmadik gólját.

Az Universitatea kikapott Bukarestben. Az Universitatea tegnap Bukarestben játszott a Venus-szal, amelytől érdemtelenül 1:0 (1:0) arányu vereséget szenvedett. A bukarestiek rendkívül durván játszottak, már az első percekben lerugták Lázárt, Gugat, Bonciocatot és dr. Hirschet. A kapuban Blajju védett Lázár kiállása után. A többi sérült játékost a tartalékok pótolták.

Ausztria győzött Irország felett a Dawiscupban. Ausztria teniszezői szép küzdelem után 4:1 arányban győztek az irek felett a Dawis-kupáért folyó küzdelemben.

CFR—KKASE—KAC kombinált Brassóban. Vasárnap a koalícióra lépett három egyesület egy kombinált csapata Brassóban játszik egy ottani kombinált ellen.

Mi lesz Kolozsvár pünkösdi programja. Kolozsvár pünkösdi programjának összeállítás-

sára most folynak a tárgyalások. Több egyesülettel folynak a tárgyalások. Nincs kizárva, hogy a Blue Stear lesz mindkét napon a futballatrakció. Kilátás van azonban arra is, hogy a III. kerület vagy a Vasasok jönnek le Kolozsvárra.

Prima tűzifát

ölelként vagy spritva, kereskedőknek és fogyasztóknak legjutányosabban házhoz szállít: **Staruinta Romaneasca S. A.** főosztálya Cluj, Piata Unirii 20. 229. Telefon 804.

Nagy 'harisnyahét

a „PARISIEN”
áruházban.

Férfi és női harisnyák, gyerekzoknik és mindenféle kötött áru a legolcsóbb árban lesz kiárúsítva.

Minden vevő ingyen sorsjegyet kap!

Huzás május 25-én.

Most jelent meg!

A zsidó Balzac

MENDALE MOICHER SFURIM
humoros zsidó snorerregénye

A sánta Fiske

Az első jiddis regény magyar nyelven.

Ára 80 lej.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Societatea

Movila-Tekirghiol

București, Pasajul imobiliare, scara A, etaj III.

Értesíti nb. klienseit, hogy május 25-től június 1-ig terjedő időig első kategóriájú szobákkal rendelkezik. Egy ágyas 2000 lej, 2 ágyas 3500 lej. Meleg iszaposfürdők és hideg tengeri fürdők.

Rador 2335

A kolozsvári
monostori
i öklizlet: Ghillányi-ut 5-7.

Czell

URSUS

világos

HERCULES

dupla maláta

sörgyár
Főüzlet: Ghillányi-ut 5-7.

APRÓHIRDETÉSEK

Magyar közlésnél egy szö 3-... vastagabb betűve 6 lej. Leg-
kiseb apróhirdetés 30 lej, álláskeresőknek 30% kedvezmény
Apróhirdetéseket díjazó lista a 10. oldalán

Előkelő
véglegesített állásu, neves
orthodox családból, negy-
venes éveiben levő nőtlen,
egyetemet látogatott, jó-
költségű talmudchacham-
nak hozzáillő finomlelkű
gazdag feleséget keresek,
esetleg benősülne, vagy
érdeklődést vállalna na-
gyobb üzemmél. Kimerítő
ajánlatok „Előke ő, valás-
sos” jellegre kiadoba. Leg-
messzebbmenő diszkréció
biztosítva. 9099

Schadchen
vagy más ádeklődők
kérem közölnék című-
ket, egy minden tekintet-
ben — ugyazsidóbas,
mint világiakban —
művelt, városban saját
üzlettel bíró, intell,
jómegjelenésű fiatal-
ember részére „Schad-
chen” jellegre kiadó-
hivatalba

Motorokat
benzin, nyersolaj, diesel,
szivógáz, 10 lóerőtől föl-
felé, törött állapotban is,
keresek megvételre. Sche-
divetz, gépészmérnök, Ti-
misoara, Gojdu-utca 13
1819

Keresek utcai, lehetőleg
földszinti különbejáratu
szobát butorozva vagy
enélkül. Cim a kiadóban.

Férfikalapot
szalma girardit és pa-
namát a legszebben
tisztít
Stefan Fehér
kalepmester, Cluj, Str.
Memorandului No 21.
(Unió u) 2187

**Cur Salomban cemen-
árugyár létesítéséhez töké-
letes társat keresek. Ke-
vés tökével magam is ren-
delkezem és szakember
vagyok. Kik résztvenni
őhajtanak, címüket közöl-
jék a kiadóval.**

**HOTEL
MERCUR**
כשר ארטה. Étterem
Báza fürdőn, modern
berendezéssel fürdőm ki-
szolgálással, elsőrendű
konyha. — Megnyílik
junius 1-én.

Női kalap újdonságok
legolcsóbbak a Pariser de
Paris. Unió utca 6. Masa-
módoknak külön kedvez-
mény. Kalapformálást sa-
ját műhelyemben, leg-
utolsó divatra gyári áron
készítek. 9054

Széchenyi-tér legjobb
helyén levő üzlethez, ked-
vező feltételek mellett társ
keresetek. Cim a kiadó-
ban.

Lebovits Béla
כשר חסוסרנוק és szalámigyára
Cluj, Str. G. Barițiu 8. - Telefon 354.
(volt Malom-u.) Ajánlja elsőrendű szalámi gyártmá-
nyait legolcsóbb napi áron. Postai megrendelése-
ket pontosan eszközök. Visszateladók nagy ár-
kedvezmény. Friss libaszir bármilyen mennyiség-
ben kapható. Árjegyzék és kivánatra ingyen.
Üzlettem átalakítása miatt árusítás pár napig az
udvarban eszközöltetik.

Lömaan-Akkó irodába
periekt magyar gyors- és
gépíróknő keresetek az on-
nani belépésre.

Motorokat,
benzin, nyersolaj, szivó-
gáz, 15 lóerőtől fölfele,
törött állapotban is kere-
sek készpénz mellett vé-
telre, Elias Győző, Timi-
soara, Radulescu 6.

**Erdélyi butorgyár kép-
viseletét átvennem Cur
Salomban. Cimét kiadó a
kérek.**

Junius 1-ig
még 80 lejért megren-
delheti a Ráth-téle

„Sfath amenu”
héber nyelvkönyvet a
Safruth
zsidó könyvkereske-
désnél, Cluj, Str. Sf.
O. Josif 1.

Motorok
Szivógáz 20-60 HP. Ben-
zin 4, 5, 10, 16 HP. Nyers-
olaj 16, 20, 40, 45 HP.
Diesel 40, 50 HP. Gőz-
gépek féltábil 30, 40, 60,
60, 70 HP. Compound-
stabil 60, 70, 80 HP. Ösz-
szes gépek gyárilag javítva
azonnal szállíthatók, ked-
vező ár mellett. Kérjen
árajánlatot. Friedrich
Testvérek, Timisoara.

Complett antique
e b e d l ő
jutányos áron eladó.
„Arta”, Strada Avram
Iancu 8.

Eladó házastelek. Vétel
esetén beköltözhető. Cim
a kiadóban.

Specialis keramikus
társat keres üzemenek ki-
fejlesztéséhez. Cim a ki-
adóba 9086

Engros-üzlethez,
vagy irodának alkalmas,
centrumban fekvő helyiség
nagy raktárhelyiséggel,
kedvező feltételek mellett
kiadó. Cim a kiadóhivatal-
ban.

Ki akar Cur Salomban
létesítendő autóbussz val-
lathoz (Halifa-Akkó kö-
zött) társat jónni, az kö-
zölje címét a kiadóba.

Benzinlocomobilok és
nyersolajm. torok, melyek
cséplésre és kétjáratu ma-
lom meghajtására alkalm-
masak, azonnal szállítha-
tók, Friedrich Testvérek,
Timisoara. 1819

2 drb. oberurse i, 6 HP.
ke eset használt benzin-
motor, kifogástalan üzem-
képes állapotban, nagyon
előnyös áron eladó.
Megtekinthető üzemen-
ben Grün E., Árpád-u. 26.

קאנקורד
אונטערפערטיגטע נעמיידער זוכט
איינען שריב מומחה דער נענע-
ווערט און דיעזער איינענשאפט
וויקט ירא שמוס וזמנה ברובי
החסדות נוטער בעל תפילה איך
נוטער בעל קורא ויין אונד אין דען
ייגען יאהרען שטערט. נע-
מאנאליק 3000 עני פוקסום
וואהונג נעבענאיינקאמען מ-
נאטליכעס צירקא 4000 שוואסם
דיא קבלות מארטהאראקין רבנים
מובדקים בעושטען מאגען אהרע
אשערטע איינזענען. נור פיר בע-
רופענע ווערדען דיא שפענען
רעסורנירט. פארשטאנד.

דיק אבהם יצחק מאת
Reteg, jud Solnoc Dobăka
9101.

Uj Kelet könyvostályának sevouth ünnepi olcsó könyvesoportja.

- Lukács Zoltán: Szemelvények a Talmudból.
- Fényes: Jiddi.
- Herzl: Zsidó állam.
- Max Brod: Zsidóság és kereszténység vi-
szonya.
- Szabó: Piros zubbony.
- Veér: A kivándorlás örvényében.
- Achad Haam: Nietzscheanizmus és zsidóság.
- Ujvári: Boszulló Isten.
- Martin Buber: Zsidóság és az emberiség.
- Szép: Kétfel 1 angyal.
- Gizskalay: Rókkák a romok közt.
- Silbermann: Zsidó kultúra és modern
világnezet.

12 könyv ára 185 lej (és portó). Csak a sziván
hó 10-ig beérkező csoportrendeléseket szállítjuk.

Nagy pünkösdi vásár Elysée

Arnházban, Cluj, Cal. Regele Ferdinand
Wesselényi-utca 22 szám alatt, hol
harisnaga és keztigü
ujdonságok és mindenféle
masamód cikkek
előnyös beszerzés folytán igen olcsó
áron árusítatnak.

**Vegyes áru italmérés-
sel vidéken, forgalmas he-
lyen átadó, esetleg agilis
társ tökével kerestetik.**
Bővebbet Finkelstein Klin-
ger cégnél, Cluj, széche-
ny-tér. 9108

Azanyművesegédeket
keresünk azonnalra, 1 fe-
hőmunkást, 1 foglalót,
1 lencsekészítőt és egy ga-
lanteristát, Csakis első-
rendű erők jelentkezzenek.
Zehavia, Medias. 9074

Fürdőigazgatóságok
figyelmébe! Fűtőszőnyeg-
gyékények, prima szegedi
készítmény, minden mé-
retben, valamint gyékény-
papucskok azonnali szállí-
tásra nagybani ár mellett
kapható Facosz Viktor és
Társas cégnél, Oradea-Mare.
Telefonszám 986. 9095

Használjunk kizárólag
PLANTOL
legjobb nővényszirt, mert ez
filsza, egészséges és kiadós!
Főtisztelő Fuchs Benjámín nagyváradi
főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan
ortodox rituális előírás szerint.
Képviselői: HARTIG & HIENZ Cluj
Str. Juliu Maciu 8. Telefon 1-18.

Megnyílt! ארמ. כשר. Megnyílt!
legmodernebb berendezésű
szalámigyár.
Postacseomagokban is legjutányosabb áron szállít.
Hechs-r és árj-gyazek hívánatra bárkinék.
Schnabel Hermann, Cluj
Piata M. Viteazul 26.

100 leierért másfélmilliót érő ingatlan!

- I. 4 szoba konyhás, fürdőszobás két
verandas udvarház.
- II. Személyzeti lakások: egy két
szoba konyhás és egy 4 szoba kony-
hás (szintén köépületek).
- III. 40 drb. jószágra istálló, kocsiszin és
dísznool stb.

2 katasztrális hold és 389 □-öles
százados akácfákkal övezett, bolgárkertészetre
alkalmas, prima minőségű területen feksze-
nek, Cluj fővasutállomása mellett, 10 per-
nyire a főtértől.

Ingatlan kisorsolása
népjóléti, belügy- és pénzügyminiszteri együt-
tes határozataival engedélyezve.

Huzás napja 1925. augusztus 1.

Elárusító helyek: Banca Marmorosch, Chrisoveloni,
Agrara, Albina és mindazon bizományosoknál, ahol
az ingatlan ábrázoló plakát ki van függesztve.
Főbizományos: **Közhasznu Tkp. Rt. Cluj,**
Calea Victoriei (v. Kossuth L) 3., ahol a pénz elő-
zetes beküldése ellenében postai rendelések is eszkö-
zölhetők.

Hirdessen az Uj Keletben!

Crossley motorok
benzin, földgáz, szivó-
gáz stb.

Crossley
DIESEL-motorok

Raktár: BRAILA-ban.
5 1/2 HP., 19 1/2 HP., 5 HP., 35 HP., 40 HP., 50 HP., 60 HP. benzin, gáz
és 68 HP. Crossley Diesel motorok.

„Garter” S. A. Bucuresti, Calea Victoriei 86. telefon: 19-14.
(Palatul băncel Hațunel)